
LŐRINCZ ANDREA¹

A könyvtár a felsőoktatás szolgálatában

The role of libraries in higher education

Higher education is inseparable from its libraries as there is common ground between their aims, users and the system of services. While there are numerous conflicts of interest between the different parts of higher education, e.g. with regards to financial matters or which services to provide, the library strives to bridge these differences. With its services, the library provides access to information for the instructors, professors, researchers, students and for other users of the college. It also provides tuition for its users, and by the means of knowledge transfer it represents the achievements of the college at various forums both at home and abroad. At the Budapest Business School exemplary practices have been developed in cooperation with the users, librarians and college employees in order to increase the performance of all parties. However, the institution does have room for further improvement.

A felsőoktatás kezdettől fogva támaszkodott az egyik legősibb kultúramegőrző- és közvetítő intézményre, a könyvtárra. A könyvtár alapfeladataihoz nélkülözhetetlen a megismert információk rendszerezését, feltárását, visszakereshetőségét biztosítani, amelyhez a felsőoktatás a legjobb partner. A XXI. században egy harmadik „szereplő” lépett a színpadra az internet formájában, de az ott történő információkereséshez is a könyvtárak tudják a legbiztosabb módszereket szolgáltatni. A könyvtár – éppen több évezredes múltjára való tekintettel – szolgáltatásrendszerével a felsőoktatási rendszer leghatékonyabb kiszolgálója, egyben a felsőoktatási intézmény is kiszolgálója a könyvtárnak igényei és szükségletei révén. Feladatrendszerük és szolgáltatásaik átfedésben vannak, így hatékonyan segítik egymást. Tanulmányom végén a Budapesti Gazdasági Főiskola példáján keresztül mutatom be a felsőoktatási intézmény és a könyvtár együttműködésének lehetőségeit erőforrásaik és szolgáltatásaik minél hatékonyabb kihasználása érdekében.

A felsőoktatás feladatrendszere

Mind a római időkre visszavezethető főiskola, mind a középkori eredetű egyetem ugyanazt a célt szolgálja: tudományos műhelyként a felsőfokú oktatás és a kutatás színhelyének lenni. A főiskolai képzés esetében a gyakorlatorientáltság a jellemző, míg az egyetemekenél a kutatás az elsődleges az oktatás mellett. A felsőfokú oktatáson kívül a felsőoktatási intézményekre hárul az értelmiség képzése, akik gondolkodásmódjukkal felelősek a jövőért. Az oktatás tartalmát elsősorban az határozza meg, hogy mire van szüksége a munkaerőpiacnak. Mivel a munkaerőpiac igényeire a felsőoktatás nehézkesen tud reagálni, mindkét fél részéről fennáll a folyamatos kommunikáció igénye. A felsőoktatást az utóbbi évtizedekben sosem látott változások kényszerítették alkalmazkodásra (például tömegesedés, globalizálódás, demográfiai változások, élethosszig tartó tanulás, hogy csak néhányat említsek) (Drótos – Kovács, 2009), és úgy tűnik, további változásra, átalakulásra is szükség lesz. Ettől függetlenül alapfeladataiban nem várható gyökeres módosulás.

¹ BGF, Külkereskedelmi Kar Könyvtára, könyvtárvezető, lorincz.andrea@kkfk.bgf.hu

A felsőoktatási könyvtár feladatrendszere

A könyvtár feladatrendszere a definíciójában fejeződik ki legegyszerűbben: a könyvtár dokumentumok tervszerűen gyarapított, rendezett, feltárt és használatra szánt gyűjteménye, vagy más megfogalmazás szerint: a dokumentum, a könyvtáros és a felhasználó hármásának egysége. Előbbi definíció a könyvtárt gyűjteményi oldalról közelíti meg, míg az utóbbi a szolgáltatások irányába vezet minket. A könyvtár feladata, hogy információs szolgáltatásai és dokumentumai révén egyrészt biztosítsa az oktatás kiszolgáltatását, másrészt segítse az ország kutatóit, illetve eredményeiket reprezentálja a külföldi kutatók felé is. Ebben partnerei a szakkönyvtárak, amelyek feladatrendszeréből rendszeresen átvállalnak a felsőoktatási, különösen az egyetemi könyvtárak (Varga, 2001). Erre a BGF három alapító kari könyvtára is példa lehetne, hiszen mindhármuknak olyan unikális gyűjteménye van, amely az adott tudományterület szakkönyvtárává teszi őket. Például a BGF Kereskedelmi, Vendéglátói és Idegenforgalmi Kar (KVIK) Könyvtárában az ország második legnagyobb, közel 4.500 dokumentumból álló szakácskönyv-gyűjteménye várja az olvasókat. A felsőoktatási könyvtár a könyvtári rendszer részeként egyéb feladatokat is felvállalhat. A Debreceni Egyetem Egyetemi és Nemzeti Könyvtára nemzeti könyvtárként működik, ugyanakkor jelentős szerepet vállal az országos dokumentumküldő szolgáltatások koordinálásában, finanszírozásában és a konkrét dokumentumküldésben. A felsőoktatási könyvtár számos, a felsőoktatási intézmény érdekében megvalósuló szolgáltatást vállal fel. Ezek közül legjellemzőbbek a felhasználóképzés (kutatásmódszertan, tanulásmódszertan oktatása stb.), a jegyzetellátás szervezése és lebonyolítása, levéltári feladatok végzése, rendezvényszervezés.

A felsőoktatás és a felsőoktatási könyvtár felhasználói köre

Egy vállalkozás, egy közintézmény működését és szolgáltatási körét alapvetően befolyásolja, hogy kik a felhasználói kör tagjai. A felsőoktatási könyvtár különleges helyzetben van abból a szempontból, hogy nem kell a használói körét toboroznia, hiszen az adott. Mind a felsőoktatási intézményben, mind a könyvtárban a legnagyobb számú réteg a hallgatóké. A hallgatói réteg jóléte egy intézmény életében legalább olyan fontos, mint a különböző rangsorokon elért eredmények – amelyek egy jó része épp azt veszi figyelembe, hogy érzik magukat a hallgatók az intézményben, milyen szolgáltatásokat kapnak stb. Ugyanakkor érvényesülnie kell a felsőoktatási intézmény oktatási szerepének is: ez viszont szankciókat is ígér, ha a hallgató nem tartja be a szabályokat. Ez egy kényes egyensúly, amit a könyvtár tovább árnyal, de erről később lesz szó. A hallgatók elvárásai az intézménnyel szemben elvileg egzaktak, gyakorlatilag kettős érdek mentén mozognak. Elvárják a diplomát, a megszerzéséhez szükséges oktatást, az ezt kiegészítő szolgáltatásokat (kollégium, könyvtár, iskolai szórakozási-kikapcsolódási lehetőségek, pl. hallgatói szerveződések révén) és azt, hogy beleszólhassanak a felsőoktatás és az intézmény életébe a hallgatói érdekképviselőten keresztül. Ugyanakkor gyakran a könnyebb ellenállás felé mozdulnak: magáért a tudás megszerzésért – amit a rendszeres óralátogatás, a tanulás és a kiadott feladatok elvégzése jelent – már kevesebb erőfeszítésre hajlandóak, kvázi „jó buli” a felsőoktatás, a tanulás csak másodlagos szempont. Vannak természetesen kivételek: olyan hallgatók, akik felmérték, hogy a tanulás befektetés, ami csak akkor térül meg, ha komolyan vesszük, ha a hallgatónak és az oktatónak is vannak elvárásai és azokat mindkét fél teljesíteni is képes.

Az oktatók és a kutatók elvárásokat fogalmaznak meg az őket foglalkoztató intézmény és a hallgatók felé is. Az intézménytől munkájuk és tudományos előrehaladásuk teljes körű infrastrukturális és anyagi kiszolgálását várják el (munkaszoba, számítógép, könyvek, jó fizetés stb.), míg hallgatóikkal szemben elvárásuk az, hogy azok értelmezni és alkalmazni tudják a tanítási órákon leadott anyagot. Az oktatók ugyanilyen határozott elvárásokkal mennek a könyvtárba is, ahol általában pozitív diszkriminációban részesülve vehetik igénybe a szolgáltatásokat.

Mindkét vizsgált intézmény jelentős felhasználói rétegét képviselik a nem oktató alkalmazottak (munkaügyi előadók, tanulmányi előadók, portás, takarító személyzet stb.). A felsőoktatási intézménytől ugyanazt várják el, mint az oktatói réteg, a hallgatói réteggel szemben pedig a szabályok és eljárások betartása, a hatékony együttműködés a kívánatos számukra.

A felsőoktatási intézmény ezer szállal kapcsolódik a munkaadók világához, hiszen – többek között – a felsőoktatás „termeli” a leendő munkavállalókat. A képzés profiljába tartozó cégek vezetői, munkatársai és a képzést szervezők közötti kapcsolatnak folyamatosnak kell lennie, hogy a jövő szakemberei megfeleljenek a munkaerőpiac elvárásainak. A kapcsolattartás hatékony módja például a cégvezetők bevonása az államvizsgáztatásba vagy fórumok rendezése egy adott képzési területre vonatkozóan.

A munkaadói réteg kivételével a többi felhasználói csoport közvetlenül is megjelenik a könyvtár felhasználói között (a munkaadók csak közvetve, hiszen az oktatás fejlesztésének irányába tett kéréseik áttételesen hatnak a könyvtár szolgáltatási kínálatára). A könyvtár kiszolgálja, de egyben generálja is az oktatói, kutatói és hallgatói munkát, így szerves része lesz a két nagy használói réteg életének. A nem oktató alkalmazottak egy része a könyvtárra mint közművelődési intézményre fog tekinteni (például regényt kölcsönözne vagy valami érdekes olvasmányt), másik része (pl. a pénzügyi, munkaügyi területen dolgozók) a munkájával kapcsolatos szakirodalmat is a könyvtártól várja el teljesen jogszerűen.

Amivel a felsőoktatási intézmény csak érintőlegesen találkozik, az a könyvtár két további felhasználói rétege. Az egyik a képzési terület iránt érdeklődők, a másik a környékbeli lakosok csoportja. A felsőoktatási könyvtár általában nyilvános könyvtár, ezért nem tagadhatja meg a saját intézményén kívüli olvasók ellátását. Az első csoportba a más felsőoktatási intézményben tanuló oktatók, hallgatók, illetve a képzési körhöz tartozó tudományterületek kutatói, érdeklődői tartoznak. Az ő igényeik nem fognak különbözni a saját oktatók és hallgatók igényeitől, ezért is találják meg könnyen a számításait a könyvtárban. A környékbeli lakosok közművelődési érdeklődéstől hajtva jönnek be, bár ilyen irányú elvárásokat egy felsőoktatási könyvtár csak korlátozottan tud kielégíteni (például napilapokat biztosít, de az olvasó által javasolt szépirodalmi művet már nem biztos, hogy beszerzi).

Érdekellentétek a felhasználói rétegek között a könyvtár szemszögéből

Noha a felhasználói kör homogénnek mondható, számos ellentét lehet az egyes rétegek között, amelyek között a könyvtár lavíroz és egyensúlyra törekszik. Négy csoport (oktatók/kutatók, hallgatók, a felsőoktatási intézmény mint fenntartó, felsőoktatási könyvtár) áll folyamatosan szemben egymással az alábbiak tekintetében:

- a könyvtári dokumentumok példányszáma. A hallgatók minél több kölcsönözhető/hozzáférhető dokumentumot szeretnének, ami a másik három fél érdekeivel ellentétes lesz: 1. a fenntartó nem akar sok pénzt áldozni olyan művekre, amik egy idő után elavulnak és selejtezésre kerülnek 2. a dokumentum szerzőjének (aki gyakran egy oktató) az az érdeke, hogy ne a könyvtár, hanem a hallgatók vegyék meg a könyvet, ezzel neki bevételt produkálva 3. a könyvtárban soha sincs elég raktári hely, így a nagy példányszám egy idő után veszélyezteti a könyvtár rendeltetésszerű működését.
- a könyvtári dokumentumok kölcsönzési határideje és maximális darabszáma. Az oktatók azt preferálják, ha minél több dokumentumhoz és minél hosszabb ideig férhetnek hozzá, ez – az alacsony példányszámok miatt – ellentétben áll a hallgatók igényeivel, akik szintén ezt szeretnék, bár itt a hosszú távú kölcsönzés általában csak egy félévnyi időtartamot jelent. A hosszú kölcsönzési határidő ambivalens a könyvtárnak: egyrészt jó, mert nem neki kell a tárolásról gondoskodni, és mert a dokumentum használatban van, másrészt viszont a dokumentum nem forog, nem jut el minél több felhasználóhoz.
- a könyvtár nyitvatartási ideje és alapterületének nagysága. A hosszú nyitvatartási idő és a nagy alapterület mind a használóknak (oktatók és hallgatók), mind a könyvtárnak érdeke, de ez nem egyezik a fenntartó érdekével, aki inkább a költségek csökkentésére törekszik.
- tanszéki állomány kontra központi állomány. Az oktatóknak a tanszéki állomány a legkényelmesebb, hiszen egy meghatározott dokumentumhalmaz kap helyet a tanszéken a könyvtáros felügyelete nélkül. Ezek a dokumentumok szabadon hozzáférhetőek a tanszéki munkatársak számára, de használatuk nem minősül kölcsönzésnek. Ez ellentétes a könyvtár és a fenntartó érdekeivel, hiszen a „gazdátlan” dokumentum könnyen elvesz, ami kár a könyvtárnak és így a fenntartónak is. Könyvtári trendek alapján a tanszéki állományok korszerűtlenek, működtetésük nem célszerű.
- reprográfiai szolgáltatások (fénymásolás, nyomtatás, digitalizálás). Itt az érdekek egyéneként és szituációnként változnak. Amennyiben olcsó a fénymásolás, a hallgató ilyen módon fogja megszerezni a számára fontos irodalmakat, ami nem tesz jót a könyvtárnak és a szerzőnek sem (előbbinek egy elvesztett könyvtári tranzakciót, utóbbinak anyagi kárt fog jelenteni). Ugyanakkor sok esetben a könyvtár képtelen a megfelelő példányszámban beszerezni a szükséges műveket, ekkor oktató és hallgató egyaránt „rákényszerül” a sokszorosításra. A szerzői jogi törvény ugyan bizonyos szintig engedi az oktatási célra történő sokszorosítást, de érezhető, hogy nem ez a legjobb megoldás. A digitalizálás még kényesebb kérdés, hiszen ezzel kapcsolatosan a szerzői jogi törvény is többféleképpen értelmezhető, így a könyvtárak igyekeznek ezt főként saját intézményük dokumentumaikra kiterjeszteni, illetve konkrét licenceket biztosítani.

A könyvtár szolgáltatási rendszere

A felsőoktatási könyvtár a fenti érdekellentétek közepette, a határozott felhasználói kört kiszolgálva működik úgynevezett hibrid könyvtárként, vagyis számos forrásból szolgáltatja az információt és építi szolgáltatásait: jól megfér egymás mellett a papír alapú könyv, a nyelvórákon használt audiovizuális DVD, illetve a szakirodalmi adatbázisok szolgáltatása elektronikus cikk (Téglási, 2003). A könyvtár egyben kommunikációs színtér, közösségi helyszín, ahol a szocializáció és az esélyegyenlőség is jelentős szerepet kap.

A könyvtári törvényben rögzített alapszolgáltatások bárki számára ingyenesen vehetők igénybe. Ezek a következők:

- a) könyvtárlátogatás,
- b) a könyvtár által kijelölt gyűjteményrészek helyben használata,
- c) az állományfeltárási eszközök használata,
- d) információ a könyvtár és a könyvtári rendszer szolgáltatásairól.

A fentiekben túl szolgáltatásokat a könyvtár korlátozhatja a saját felhasználói körére, sőt, azon belül is tovább szűkítheti (például könyvtárközi kölcsönzést csak oktatóknak biztosít, kölcsönzést a saját állományából pedig csak az intézmény tagjainak nyújt). A kölcsönzés, tájékoztatás, a reprográfia és a könyvtár mint közösségi tér minden felhasználó számára adott szolgáltatás. Inkább az oktatók veszik igénybe a témafigyelést, az irodalomkutatókat, az ajánló bibliográfia készítését, illetve a tartalomjegyzék-szolgáltatást, amelyek a könyvtár szakkönyvtári jellegét hangsúlyozzák. A hallgatók a közösségi tér funkciót és a számítógéphasználatot preferálják az alapvető szolgáltatásokon túl. Mindkét kört érinti, de más-más formában a könyvtár egyik legfontosabb szolgáltatása, a felhasználóképzés. Oktatóknak egyszeri tréning, adatbázis-bemutató ajánlott, míg a hallgatóknak a tanrendbe illesztett, rendszeres könyvtárhasználati óra javasolt, amit jól kiegészítenek az alkalmi tréningek, bemutatók, előadások. A könyvtár megismertetését szolgálják a közművelődési igényű programok: nyílt nap, vezetett túra a könyvtár használók előtt elzárt területeire, író-olvasó találkozó stb. A könyvtár szolgáltatási rendszerét alapvetően befolyásolja a fenntartó és a könyvtár infrastruktúrája, anyagi és emberi erőforrása, illetve a felhasználók igénye.

Együttműködési és fejlesztési lehetőségek

A felsőoktatás minden szereplője csak akkor lehet kellően hatékony, ha a saját és mások erőforrásait – érdekeket nem sértve – maximálisan kihasználja. Ezt a könyvtár szempontjából fogom vizsgálni, mert a könyvtár az egyik kulcsszereplő ebben a kérdésben.

Az oktatók, a kutatók, a fenntartó, de a könyvtár révén az ország információs rendszere is érdekelt abban, hogy a felsőoktatási intézményben hatékony legyen a tudományszervezés, illetve a tudásmenedzsment révén a felsőoktatási intézmény minél jobban ki tudja használni innovációs képességét. Ehhez rendkívül szoros kapcsolatra van szükség a felsőoktatási intézmény vezetősége, a könyvtár vezetője és az informatikai vezetők között, ahol a könyvtárosok – képzettségük okán – vezető szerepet vállalhatnak. A tudásmenedzsment egy rendkívül összetett, hosszú távú tervezést igénylő folyamat, melynek bevezetésére már

Magyarországon is történtek kísérletek (például a Budapesti Corvinus Egyetemen, a Debreceni Egyetemen). Ettől függetlenül kívánatos lenne minél több magyar felsőoktatási intézményben kidolgozni egy innovatív tudásmenedzsment rendszert (*Bognárné Lovász, 2011*).

A felhasználóképzés megvalósulása minden, a felsőoktatásban érintett célcsoport számára előnyös. Az oktatók, kutatók hatékonyabban használják ki az intézmény által biztosított erőforrásokat (elsősorban a dokumentumokat, szakirodalmi adatbázisokat), ezzel saját kompetenciáikat is fejlesztik, végső soron az intézmény tudományos teljesítményét növelik. A hallgatók a könyvtári képzések során szakirodalmi keresési technikákat sajátítanak el, ezáltal a tanulási és a kutatási feladatokban is jobban megállják helyüket. A módszertani oktatás során fejlődik az önálló tanulásra való képességük, fejlődik kritikai, analízis érzékük. A felhasználóképzéssel a könyvtárosok célja mindezekon túl a könyvtár immateriális erőforrásainak kihasználása, a szolgáltatások megismertetése a felhasználókkal. Végső soron a felsőoktatási intézmény nyer rajta legtöbbet, mert a fenti részeredmények összessége nála csapódik le tiszta nyereségként.

A Budapesti Gazdasági Főiskola könyvtárainak gyakorlata

Tudományszervezés terén a BGF sajnos messze nem éri el a kívánatos mértéket. Nincs egységes gyakorlat az oktatói, kutatói teljesítmény számbavételére (például publikációs jegyzékek gyűjtése), ezzel az egyes karok, illetve könyvtárak próbálkoznak. Örömteli viszont, hogy a Pénzügyi és Számviteli Kar (PSZK) a könyvtára révén az oktatók tudományos munkásságát a Magyar Tudományos Művek Tárában (MTMT) prezentálja, ezzel növelve az intézmény (el)ismertségét. A hallgatók tudásának illusztrálását a szakdolgozat-gyűjtemények biztosítják, amelyek minden karon legalább elektronikus, de néhol papír alapon is elérhetőek. A dolgozatok tárolásával, visszakereshetővé tételével és szolgáltatásukkal egyszerre érik el az archiválást, a reprezentációt és – bár kezdetleges szinten – a plágiumszűrést. Az oktatók és hallgatók munkásságának reprezentálására a repozitórium lenne az igazi megoldás, de ennek bevezetése még várat magára.

A felhasználóképzés minden könyvtárban változatosan és magas színvonalon működik. A Külkereskedelmi Karon (KKK) szabadon választható, 2 kredit értékű kurzusként valósul meg Internet-, adatbázis- és könyvtárhasználat címen, amit kiegészítenek alkalmi előadások (például EBSCO, illetve KSH Tájékoztatási adatbázis tréning). A 2012/2013-as tanévben ez a képzés – természetesen a kari igényekre adaptálva – a KVIK-en is beindul. Mind a négy karon a tanév elején a könyvtárosok egy közel kétórás tájékoztatót ismertetnek meg az intézménybe kerülő hallgatókkal a könyvtár szolgáltatásait, illetve év közben is szerveznek ad hoc tájékoztatókat, tréningeket hallgatóknak és oktatóknak egyaránt.

Egyfajta felhasználóképzésnek minősül, ha a hallgatók minőségi kutatási feladatokat kapnak oktatóiktól. Ezzel a hallgatónak fejlődik a keresési technikája, megismeri és kihasználja a könyvtár állományát és szolgáltatásait; az oktató rálátást nyer a hallgató képességeire az előbbi szempontok alapján, illetve ő maga is megismeri a kutatandó területet; a könyvtár további felhasználókat nyer és bizonyíthatja létjogosultságát. A KKK-n jellemző a bibliográfia összeállítása (pl. a Magyarország az EU-ban c. tantárgyhoz, oktató: Majoros Pál),

illetve a sajtófigyelés (például a felsőfokú szakképzésen Szabóné Nagy Judit vezetésével). A könyvtár állományának reprezentációja több módon is megvalósul. A KKK-n működik a tartalomjegyzék-szolgáltatás elektronikus vagy fénymásolat formában. A havi dokumentumgyarapodásról a KVIK, a KKK, Gazdálkodási Kar Zalaegerszeg (GKZ) Könyvtára és az Idegenforgalmi Szakkönyvtár is tájékoztat elektronikus formában a weblapján, illetve kérésre nyomtatott brosúraként is kiadják az ajánlót. Az Idegenforgalmi Szakkönyvtárban a politikai és gazdasági napilapokra, illetve a HVG és a Figyelő hetilapokra kiterjedő sajtófigyelést végeznek. A GKZ-n az új könyveket tartalmi kivonattal és a fejezetcímekkel ellátva szolgáltatják az online katalógusban.

A BGF mint felsőoktatási intézmény és könyvtárai között messze nincs kihasználva minden együttműködési és fejlesztési lehetőség. A tudásmenedzsment módszereinek alkalmazásával kívánatos a hatékonyabb tudományszervezés, a hallgatók minőségi feladatokkal való ellátása, illetve a könyvtárban mint szolgáltató intézményben rejlő potenciálok kiaknázása. Ez feladatokat ró a főiskolai menedzsmentre és a könyvtár személyzetére, valamint az oktatókra és a hallgatókra is. Bízom benne, hogy az ország vezető főiskolájaként ebben is példaértékűt fog alkotni intézményünk.

IRODALOMJEGYZÉK

- BIRKÁS BENCE (2005): *Minőségi reform a norvég felsőoktatásban – az egyetemi könyvtárak jövőbeni szerepe. Tudományos és Műszaki Tájékoztatás 52. évfolyam 3. szám p. 132-134.*
- BOGNÁRNÉ LOVÁSZ KATALIN (2011): *A felsőoktatási könyvtárak szerepe a tudásmegosztásban. Tudományos és Műszaki Tájékoztatás 58. évfolyam 9. szám p. 387-397.*
- DRÓTOS GYÖRGY - KOVÁTS GERGELY (szerk.) (2009): *Felsőoktatás-menedzsment. Aula, Budapest.*
- HRUBOS ILDIKÓ (1999): *A felsőoktatás dilemmái a tömegessé válás korszakában. Oktatókutató Intézet, Budapest.*
- TÉGLÁSI ÁGNES (2003): *A felsőoktatási könyvtárak fejlesztési irányai. Tudományos és Műszaki Tájékoztatás 50. évfolyam 9-10. szám p. 382-385.*
- VARGA KATALIN (2001): *A felsőoktatási könyvtár. In: Horváth Tibor – Papp István (szerk.): Könyvtárosok kézikönyve 3. kötet. Osiris Kiadó, Budapest. p. 133-154.*
1997. ÉVI CXL. TÖRVÉNY a muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről
http://net.jogtar.hu/jr/gen/hjegy_doc.cgi?docid=99700140.TV
 letöltve 2011. november 20.
1999. évi LXXVI. törvény a szerzői jogról
http://net.jogtar.hu/jr/gen/hjegy_doc.cgi?docid=99900076.TV
 letöltve 2011. november 20.

